

D • N

2/1 1954

Nyår i dimma

Vid nyåret anses flosklerna tillättna, liksom kyssarna under julens mistelgren. Ibland går det dock väl långt. Till dem som riktigt slagit sig lösa hör FN:s unge generalsekreterare. Hr Hammarskjöld har i sin nyårshälsning förvisat alla tomheterna: "Vårt arbete för freden bör börja inom varje individs privata lilla värld. Om vi skall bygga en rättvis värld utan fruktan, måste vi själva vara utan fruktan. Skall vi bygga en rättvis värld, måste vi själva vara rättvisa" etc., etc. Så menlösa och meningslösa saker brukar vi annars bara få höra från de moraliska upprustarna i Caux. Menigheten nickar — av uppbyggelse eller av sömnighet? Det är onödigt och inte alldeles oskadligt att i så hög grad profitera av den ulliga och ljumma helgfriden.

Men visst börjar vi än mer än vanligt det nya året i dimma och osäkerhet. Det har hänt mycket sedan vi senast skiftade almanacka, men nästan allt ter sig som ansatser utan fullföljande eller som begynnelse vilkas innebörd vi ännu inte kan bedöma. Den ryske diktatorns död utlöste lättnad; hans namn hade blivit en symbol för skräcken, och varje förändring i den ryska regimen framstod som en förändring till det bättre. De nya makthavarnas uttalanden och några av deras handlingar kunde tydas som ett försök till verklig avspänning, som en nyorientering i stor stil. För dem som inte litade på dessa tecken var det naturligt att i striden mellan Stalins efterträdare och i Berias undanröjande se ett bevis på att regimen var försvagad och inte med samma kraft som tidigare skulle kunna driva sin undertrycknings- och erövringspolitik. Efter den tid som nu flutit sedan dessa händelser inträffade har det blivit tydligt att förhoppningarna i stort sett var ogrundade. Någon genomgripande ändring har inte skett, även om ett uttryck stannar kvar av en viss osäkerhet, en åtminstone tillfällig mildring av aggressiviteten.

Dessa vaga tendenser till det bättre har utan tvivel på ett oroande sätt påverkat demokratiernas politik i vissa fall. Motståndet mot förslaget till en Europaarmé har hårdnat i Frankrike och Italien; det paradoxala har inträffat att Tyskland under Adenauers ledning blivit planens främsta förespråkare

och över huvud den demokratiska frontens främsta talesman på den europeiska kontinenten. Beredskapen och hjälpen från USA har begränsats. Å andra sidan har enligt general Gruenther's försäkningar den redan existerande allierade försvarsorganisationen i Europa stärkts i så väsentlig grad att risken för ett framgångsrikt ryskt angrepp mot Västeuropa avsevärt minskat. Det ligger onekligen nära till hands att se en motsättning mellan dessa förklaringar och det starka framhållandet från USA:s och Englands sida av att den planerade Europaarmén måste upprättas. Efter all sannolikhet kan dock endast genom en sådan armé något som närmar sig verklig trygghet gentemot ett ryskt angrepp skapas.

Draget av trevande osäkerhet har särskilt framträtt i de otaliga förhandlingarna om var, när och om vad man skall föra realförhandlingar. Stilleståndet i Korea, en av de klart positiva händelserna under året, blev utgångspunkten för hetsiga debatter i FN om den blivande fredskonferensens sammansättning och befogenheter, och konferensen har fortfarande efter drygt ett halvår inte kommit till stånd. Ett möte "på det högsta planet" för diskussion av skilda tvistefrågor har lika så föranlett notväxlingar, formuleringar, undanflykter och beskyllningar i det oändliga. Man bedyrar sin vilja att lösa det tyska problemet och återupprätta Tysklands enhet, men att den nu äntligen fastställda utrikesministerkonferensen skall ge positiva resultat lär knappast någon finna sannolikt eller ens möjligt. Ett beslut som överensstämmer med löften vid krigets slut och med demokratiska principer för behandling av nationerna skulle innebära en reträtt för Ryssland av för regimen kanske ödesdiger art och är därför inte att vänta. Kriget med förslag, formuler och utfästelser kommer att fortsätta. Churchills och Malenkovs optimistiska nyårsbetraktelser är glädjande endast som tecken på att krig i mera ordinar mening inte är i sikte.

Många av de statsmän som leder demokratierna och inte minst äldre generationerna vid makten tycks vara starkt påverkade av den universella önskedrömmen att historiens brytningar skall sluta i vår tid, att vi skall

lämna en värld i stillhet, ordning och stadga. Det finns intet skäl att med sådana förhoppningar träda in i det nya året. Bevarandet av den yttre freden har vi däremot snarast ökad anledning att hoppas på. Men denna fred bevaras och säkras inte genom fraser om den enskildes bättring — skall vi vänta på godhetens seger på jorden, blir väntan väl lång — utan genom demokratiernas vilja att försvara sig i gemenskap. Amerikas styrka, Atlantpaktens, andra organisationer i samhörighetens tjänst är värnet för freden och för friheten inom den del av världen som ännu är fri.

Fronten mot tyranni och angrepp får inte leda till att kritiken och debatten bakom fronten försvagas, vare sig inom eller mellan folken. Det är en svaghet, en i vissa fall ofrånkomlig svaghet, att demokratierna i sitt försök att stå emot den farligaste fredsstöraren

mer eller mindre starkt hierar sig med stater som representerar lika förhatliga tendenser men är mindre farliga; Spanien och Argentina är de främsta exemplen på hur samarbetet mot den kommunistiska diktaturen kommer att omfatta dik-taturer av annan art. Inom de antikommunistiska staterna framträder — ofta i antikommunismens hägn — partier och rörelser som hotar den demokrati de säger sig vilja försvara. I den fria debatten, från Förenade nationerna till pressen och parlamenten i de enskilda länderna, måste detta avslöjas och brännmärkas. Då Columbiauniversitetet i USA helgar detta år, tvåhundraårsjubileets år, åt tankens frihet vill man hoppas att resultatet inte blir blott en ny demonstration mot kommunismen, utan en appell mot frihetens fiender överallt, från McCarthy och hans gelikar i USA till Malans nationalisterna i Sydafrika.